

СТАТЕВОВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

С. П. Червона,

кандидат економічних наук, доцент,

в. о. професора кафедри статистики,

Національна академія статистики, обліку та аудиту

Анотація. В статті за даними вибіркового обстеження економічної активності населення проаналізовано чисельність безробітних та рівень безробіття в Україні протягом 2010–2014 рр. та визначено статевовікові особливості цього явища.

Ключові слова: вибіркве обстеження економічної активності населення, безробіття, рівень безробіття, стать, вік.

Анотация. В статье по данным выборочного обследования экономической активности населения проанализировано численность безработных и уровень безработицы в Украине в 2010–2014 гг. и установлено половозрастные особенности этого явления.

Ключевые слова: выборочное обследование экономической активности населения, безработица, уровень безработицы, пол, возраст.

Abstract. Labour force survey in this article the number of unemployed and the unemployment rate in Ukraine for the years 2010–2014 are analyzed as well as sex and age features of this phenomenon are determined. For the study the data of a sample survey of economic activity of population are used. The author found that in 2014 an increase in the number of unemployed and the unemployment rate, both in general and between men and women separately is observed. A characteristic feature of unemployment in Ukraine as in 2010–2013 remains so called “male” unemployment. An unemployment among young people, the main reason of its lack of demand in the labor market is the absence of experience that leads to an inability to compete on equal terms in the labor market, causes anxiety also.

Keywords: unemployment, unemployment rate, sex, age

Найважливішими показниками використання людських ресурсів, що використовують також для оцінки та аналізу макроекономічної політики уряду, стану економіки країни в умовах ринкової економіки, є зайнятість і безробіття. Разом з тим, безробіття є важливою соціальною проблемою сучасного суспільства, адже його зростання сприяє виникненню комплексу проблем:

зниженню купівельної спроможності населення, скороченню обсягу заощаджень у населення, завдає людині важкої психологічної травми, недоотриманню суспільного продукту, зниженню податкових надходжень, зниженню темпів економічного зростання і соціального прогресу.

Розроблення теоретичних основ вивчення проблеми безробіття у ринкових системах пов'язані з іменами видатних зарубіжних економістів, серед яких: Дж. М. Кейнс, Т. Мальтус, К. Маркс, А. Маршалл, А. Оукен, А. Пігу, Д. Рікардо, А. Сміт, А. Філіпс, М. Фрідмен, Ф. Хайєк, Д. Хікс та ін.

Дослідженням безробіття в Україні в різний час займалися такі науковці, як С. Бандур, З. Бараник, Д. Богиня, П. Василенко, В. Герасимчук, Е. Лібанова, В. Онікієнко, І. Петрова, В. Петюх, Л. Ткаченко та ін. Незважаючи на вагомі внески в дослідження окремих аспектів безробіття, ця проблема потребує подальшого вивчення та аналізу.

Метою дослідження є проведення аналізу безробіття в Україні у 2010–2014 рр. з метою визначення його статевовікових особливостей.

Джерелами інформації про безробіття є дані Державної служби зайнятості та вибіркового обстеження економічної активності населення. Але показники, що збираються Державною службою зайнятості України щодо зареєстрованого безробіття, через певні причини не дають повної картини щодо дійсного стану безробіття у країні. Однією з таких причин є небажання або неможливість осіб, які не мають роботи, реєструватися як безробітна у органах Державної служби зайнятості у силу значної віддаленості їх місця проживання від місця знаходження регіонального представництва зазначеної служби. Крім того, ці показники не можна використовувати для міжнародних порівнянь. Тому найбільш інформативними щодо стану безробіття в Україні є показники безробіття за методологією МОП, що отримуються в результаті проведення вибіркового обстеження економічної активності населення.

Так, за даними вибіркового обстеження економічної активності населення, у 2014 році в Україні кількість безробітних за методологією МОП (1847,6 тис. осіб) у 4 рази перевищувала кількість зареєстрованих безробітних (458,6 тис. осіб) [1, с. 119, 198]. Цю розбіжність можна пояснити методологічними особливостями обчислення показників, а також існуванням прихованого безробіття й недовірою населення до Державної служби зайнятості.

Ураховуючи вищенаведене, для аналізу безробіття в Україні будемо використовувати інформацію, отриману в результаті вибіркового обстеження

економічної активності населення. Крім того, інформацію за 2010–2013 рр. для здійснення порівняння у динаміці Державною службою статистики України було перераховано відповідним чином: показники наведено без урахування тимчасово окупованої території АР Крим та м. Севастополя.

Безробіття залежить від віку та статі. Характерним для України є “чоловіче” безробіття: частка безробітних чоловіків 15–70 років найменше значення мала у 2011 році, а у 2014 році збільшилась до 61,6% загальної кількості безробітних (табл. 1, за даними [1]).

Таблиця 1

Чисельність та структура безробітних за статтю в Україні у 2010–2014 рр.

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Безробітне населення у віці 15–70 років, усього, тис. осіб, у т. ч.:	1713,9	1661,9	1589,8	1510,4	1847,6
– жінки	698,3	696,0	644,8	630,5	709,4
– чоловіки	1015,6	965,9	945,0	879,9	1138,2
У % до підсумку:					
– жінки	40,7	41,9	40,6	41,7	38,4
– чоловіки	59,3	58,1	59,4	58,3	61,6

Рівень безробіття в Україні протягом 2010–2014 років був значно вищим у чоловіків і збільшився за досліджуваний період на 14,9%, тоді як у цілому рівень безробіття зріс на 13,4% (рис. 1, за даними [1]).

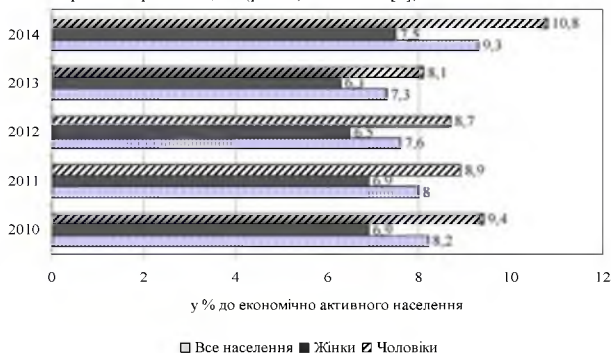
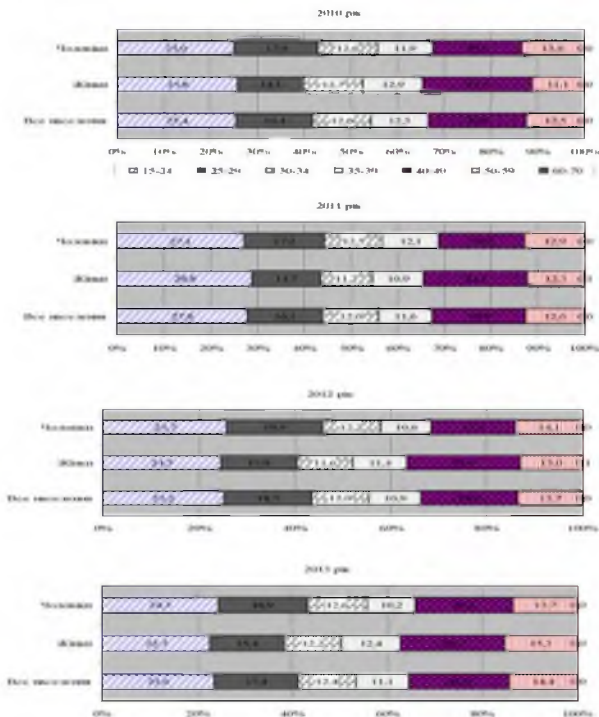
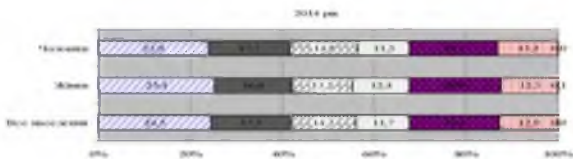

Рис. 1 Рівень безробіття населення України у 2010-2014 рр.

За даними вибіркового обстеження економічної активності населення, в Україні у 2010–2014 рр. найбільшу частку серед безробітних становить молодь віком 15–34 роки, у т.ч. більше половини – молодь віком 15–24 роки, що певним чином зумовлено відсутністю досвіду роботи або її пошуку цієї віковою групою. Зазначимо, що частка безробітних жінок віком 40–49 років більше, ніж у чоловіків цієї самої вікової групи (рис. 2, за даними [1]).

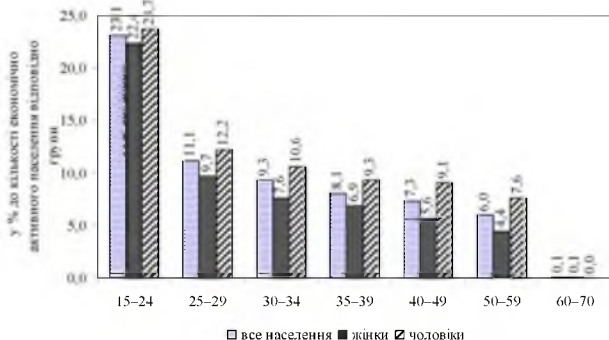

Рис. 2. Розподіл безробітних за віковими групами та статтю в Україні у 2010–2014 рр.

У 2014 році, як і у попередніх аналізованих роках, в Україні найвищий рівень безробіття спостерігався також серед молоді віком 15–24 роки [1, с. 145], яка, не маючи професійного досвіду, не здатна на рівних умовах конкурувати на ринку праці (рис. 3, за даними [1]).

Отже, проведений аналіз засвідчив, що у 2014 році спостерігається збільшення чисельності безробітних та рівнів безробіття як у цілому, так і для чоловіків і жінок. Характерною особливістю безробіття в Україні, як і в 2010–2013 рр., залишається “чоловіче” безробіття. Занепокоєння викликає також безробіття серед молоді, головною причиною незатребуваності якої на ринку праці є відсутність досвіду роботи.

Рис.3 Рівень безробіття населення за статтю та віковими групами у 2014 році в Україні

З огляду на це, на державному рівні необхідно зосередити зусилля на підвищення шансів працевлаштування молоді, розробивши відповідні програми, що забезпечили б можливість гарантованого працевлаштування після закінчення навчання. Варто було б стимулювати створення нових робочих місць, відкриття нових підприємств, надання доступу до підвищення кваліфікації чи перепідготовки працівників, у яких є великий ризик утратити роботу.

Список використаних джерел

1. Економічна активність населення України 2014 [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Назва з титул. екрана.